

Overal een oplossing voor

Vader en zoon Zwennes over hun werk voor mensen met dementie

Vader John (62) en zoon Donny Zwennes (36) zijn allebei de dementiezorg ingerold. Vanuit een heel ander vak, maar zeker niet onafhankelijk van elkaar. John is geluidsman in hart en nieren, maar heeft inmiddels ook een bloeiend bedrijf in op maat gemaakte en betaalbare domotica voor mensen met dementie. Donny veranderde van voorlichter bij de Kamer van Koophandel in gespecialiseerd verhuizer van kwetsbare ouderen en heeft als zodanig nu vijf fulltime medewerkers in dienst. Frans Hoogeveen sprak met deze twee opmerkelijke Hagenaars.

Zeventien jaar geleden werd John Zwennes geluidsman van het Alzheimer Café Den Haag, een van de eerste Alzheimer Cafés in Nederland. Dat deed hij zo goed, dat meer Cafés hem om zijn assistentie vroegen: op een gegeven moment was hij hier zeven avonden per maand mee bezig. Enkele jaren geleden is hij dit geleidelijk af gaan bouwen, maar ook nu nog 'doet' hij maandelijks vier Alzheimer Cafés. Al met al maakte John in die jaren meer dan duizend bijeenkom-

sten mee en hoorde en leerde hij veel over het wel en wee van mensen met dementie en hun naasten.

John: 'Ik weet nog goed dat ik werd gebeld door het Alzheimer Café Den Haag. Of ik het geluid wilde verzorgen. Ik zei: "Dat doen we niet, wij komen niet met een dure geluidsinstallatie in een kroeg." Nee het was geen kroeg, kreeg ik te horen, het was een Alzheimer Café. "Maakt niet uit wat de naam is van die kroeg," antwoordde ik, "dat doen we gewoon niet!" Maar toen gingen ze uitleggen wat een Alzheimer Café inhoudt. En dat het plaatsvond in het atrium van het stadhuis van Den Haag en dat ze enorme problemen hadden met de echo in die ruimte. Daarop besloot ik om er toch heen te gaan. Donny ging met me mee en we slaagden erin die ruimte echo-vrij te krijgen. Na afloop zeiden we tegen elkaar in de auto: "Wist jij dat dat zo erg was, Alzheimer?" Ik wist daar helemaal niets van, die avond was echt een openbaring.'

GEÏNTERESSEERD IN TECHNIEK

'Al snel begon het zaakje te rollen. Het Alzheimer Café Rijswijk belde met de

vraag of ik daar ook het geluid wilde doen. En daarna Voorschoten, Zoetermeer, Voorburg... Vanaf dat moment hoorden Donny en ik wekelijks wat voor problemen er allemaal speelden bij mensen met dementie. En merkten we dat we voor sommige daarvan ook een technische oplossing hadden. Je moet namelijk weten dat ik al van kinds af aan in techniek geïnteresseerd ben en dat we inmiddels ook een winkel in geluidsapparatuur hadden. Dan zeiden we na afloop tegen elkaar: "Dat probleem van die mevrouw is technisch eigenlijk heel simpel op te lossen." Nou, ik heb het lang volgehouden om mijn mond te houden, want als geluidsman mag je je nooit met een gesprek bemoeien, dat is dodelijk. Maar op een gegeven ogenblik kon ik het toch niet laten en toen ging het snel. Vanaf dat moment werd ik regelmatig opgebeld door casemanagers en psychologen, en zo is mijn bedrijf *Senioren Preventie* geboren. Dat liep zo goed dat ik al gauw moest oppassen dat ik voldoende tijd overhield om geluid te kunnen blijven doen. Inmiddels zijn we zo'n tien jaar aan de slag ➤

om betaalbare, werkende en op maat gemaakte technische oplossingen te bedenken voor mensen met dementie. En tot nu toe is ons dat altijd gelukt.'

Kun je daar wat voorbeelden van geven?

John: 'Op een Chinese website over domotica zag ik een klein wit kastje met een bewegingssensor. Als je er ver genoeg vandaan blijft gebeurt er niets, maar op een meter afstand begint het tegen je te praten. Die dingen hangen in China in de supermarkt. Wanneer je dan langs het schap met Coca Cola loopt, hoor je ineens "klokklokklok" – alsof je een glas Cola inschenkt –, en dan zegt dat kastje iets als "Nu twee halen, één betalen". Nou, als ik zoiets zie, dan vliegen er bij mij al twintig toepassingen door mijn hoofd. We hebben die dingen naar Nederland gehaald – je hebt ze in verschillende maten – en geprogrammeerd. Nog geen maand later zijn ze ingevoerd in een verzorgingshuis waar ook veel mensen met dementie wonen. Dat apparaatje hangt daar aan de binnenkant van de deur van de appartementen. Als mevrouw De Vries, die zichzelf regelmatig buitensluit, dan haar woning wil verlaten, zegt het: "Hallo mevrouw De Vries, vergeet niet uw sleutels mee te nemen als u weggaat, anders komt u er zo dadelijk niet meer in!" Resultaat: in dat verzorgingshuis vergeet haast niemand zijn sleutels meer.'

'Overigens gaan die toepassingen niet altijd van een leien dakje. Toen een meneer mij een keer belde met het verhaal dat zijn zuster 's nachts om drie uur opstond om de krant te halen of – erger nog – de straat op te gaan om boodschappen te doen, kwam ik ook weer op dat kastje uit. Nu met een tijd-klok ertussen waardoor het 's avonds om negen werd ingeschakeld en 's ochtends om negen uur weer uitging. Nou, mevrouw gaat om een uurtje of twee 's nachts haar bed uit en denkt: "Tijd, om boodschappen te doen." Maar toen begon dat kastje tegen haar te praten:

"Hallo Johanna, waar ga je naartoe? Je moet nu niet naar buiten gaan, hoor. Kijk maar even op de klok!" Waarop mevrouw meteen haar broer belde en zei: "Kees, je moet onmiddellijk komen, er staat een vreemde vent in de gang!" Het was voor deze mevrouw dus even wennen, maar op den duur werkte het wel.'

EEN SIMPELE BUITENLAMP

'Een ander voorbeeld zijn alarmsystemen. Normaal bedoeld om af te gaan als een inbreker een deur forceert, maar wij gebruiken ze op een andere manier. Bij laden waar scherpe dingen in liggen bijvoorbeeld. Of bij het medicijnkastje of de kast waarin de schoonmaakmiddelen staan. Daar zit dan een magneetje tegen de deurpost en een contactje tegen het deurtje. Doe je het deurtje open, dan geeft het alarm een heel hard pieptoontje, heel irritant, niet te missen. Dat werkt perfect wanneer de mantelzorger bijvoorbeeld tv wil kijken en de persoon met dementie door het huis zwerft. Normaal gesproken moet je daar als mantelzorger de hele avond achteraan lopen. Maar nu hoeft iemand pas op te staan als er zo'n piepertje afgaat. Dat is veel minder belastend.'

'Wat we ook hebben bedacht is een bedlamp voor onder het bed met een vloersensor, zodat 's nachts de vloer verlicht wordt zodra je uit bed stapt. Zo'n ding kost 250 euro op internet, een systeem met ledstrips en allerlei ingewikkelde dingen. Maar wij gebruiken er een simpele buitenlamp voor die je voor 28 euro bij de Gamma kunt kopen. Daar doen we dan een ledlamp in en stellen hem zo in dat-ie alleen 's avonds en 's nachts werkt. Mensen gaan naar bed toe, lopen de slaapkamer in en "plop" de vloer is verlicht. Stappen ze in bed, dan is een minuut later het licht uit. En als ze er 's nachts uit moeten om te plassen, gaat de verlichting weer aan zodra ze een voet op de vloer zetten. Bovendien is die dure lamp van het internet kwetsbaar voor

vocht, bijvoorbeeld bij een ongelukje met incontinentie. Maar de goedkope lamp die wij gebruiken, hangt normaal gesproken in de regen, dus dat is geen probleem.'

'IK BEN HELEMAAL NIET VERHUIDS!'

Donny Zwennes was voorlichter bij de Kamer Van Koophandel, maar assisteerde daarnaast al van jongs af aan zijn vader. Enkele jaren geleden verhuisden ze door omstandigheden samen een mevrouw met dementie uit Wassenaar naar een verzorgingshuis, een klus die ze normaal gesproken niet deden.

Donny: 'Toen we binnen kwamen in het lege appartement waar die mevrouw zou komen te wonen, zagen we direct dat de indeling van die kamer bijna dezelfde was als die van haar woonkamer thuis. Dus wij zeggen tegen elkaar: "Nou, dan zetten we haar leunstoel op precies dezelfde plek neer, en de tv ook, dáár in die hoek." 'Er zat daar geen aansluiting,' vult John aan, 'maar ik zei: "Maakt niet uit, desnoods leggen we tien meter kabel neer, maar die tv komt op precies dezelfde plek." Geen idee waarom we dat deden, maar het leek gewoon een goed idee: alles neerzetten zoals thuis.'

Donny: 'Ik zal het nooit vergeten. Mevrouw kwam binnen, ging zitten, en had het helemaal niet meer over de verhuizing. Ze dacht dat ze thuis was. We keken elkaar aan en zeiden: "Zo zou het altijd moeten gebeuren!" En zo is mijn verhuisbedrijf *Zwennes Totaal Service* ontstaan. Inmiddels heb ik al honderden verhuizingen gedaan.'

'Negen van de tien keer word ik benaderd door casemanagers of wijkverpleegkundigen,' vervolgt Donny. 'Samen met hen ga ik dan kennismaken met de persoon met dementie en zijn of haar familie. Rustig met ze zitten en zorgen dat het ijs wordt gebroken. Is dat eenmaal gelukt, dan begin ik vragen te stellen over het interieur, over de schilderijen, de klokken of de

« John en Donny Zwennes met een kar van Donny's gespecialiseerde verhuisbedrijf: 'Vanaf dat moment hoorden Donny en ik wekelijks wat voor problemen er allemaal speelden bij mensen met dementie. En merkten we dat we voor sommige daarvan ook een technische oplossing hadden.'

vazen, het maakt niet uit. En dan komen de verhalen los: "Die vaas heb ik op mijn trouwerij gekregen." Of zoals die keer bij een mevrouw die meteen zei: "Voorzichtig met dat bordje!" toen ik het deurtje van een kastje opendeed. Wat bleek, dat bordje was gemaakt door haar zoon, die op zijn dertiende was overleden. Zo kom je erachter wat belangrijk voor iemand is, waar iemand de meeste emotionele waarde aan hecht. En omdat de mensen negen van de tien keer van groot naar klein verhuizen, helpt zoiets enorm om te inventariseren wat écht mee moet.'

'Vervolgens maak ik foto's van het hele interieur. Tot in detail. Niet alleen van de indeling van de meubelen in de woonkamer, maar ook van de inhoud van kastjes en laden. En in het verpleeg- of verzorgingshuis bouw ik het dan precies zo op. Alles ligt en staat op zijn plek! Als mensen dan niet in de gaten hebben dat ze zijn verhuisd, weet ik dat ik mijn werk goed heb gedaan. "Verhuisd? Ik ben helemaal niet verhuisd!" Dat is voor mij het aller-grootste compliment.' ♦

TEKST FRANS HOOGEVEEN

BEELD VINCENT BOON

Frans Hoogveen is hoofdredacteur van *Denkbeeld*, gz-psycholoog bij Florence en zelfstandig gevestigd specialist dementiezorg.

Zie: www.franshoogveen.com.